

En Thisted Rektor.

Ved C. KLITGAARD.

SOM BEKENDT havde Tisted Latinskole fra 1549 til den, ligesom Latinskolerne i vore øvrige Smaakøbstæder, blev nedlagt 1739, fordi disse Skolers Indtægter var for smaa og deres Antal af Disciple for ringe til, at Institutionerne kunde virke tilfredsstillende. Rektorerne og Hørernes (dvs. Adjunkternes) Løn var saa lille, at det som oftest var uheldige Personer, der søgte disse Stillinger, og var det mere habile Folk, der blev ansat, søgte de snarest muligt bort igen til Præsteembeder eller andet og bedre lønnet Erhverv.

Blandt Tistedes mindre heldige Rektorer var *Jakob Pedersen Holst*, der blev Rektor her under "Kejserkrigen" 1628, og som antagelig var "Holstener" dvs.: Slesviger. 1637 blev han afskediget paa Grund af Forsømmelighed og Drikkfældighed, og Provsten *Sveder Poulsen Kitting*, Præst i Tisted, lod 3. Okt. 1637 i Tisted Kirke i Nærværelse af Borgmester *Steffen Nielsen*, Byfoged *Rasmus Broch* og Præstens 4 Medhjælpere: *Jens Hillerslev*, *Chr. Tøgersen*, *Peder Fjallerslev* og *Mogens Simonsen*, alle Borgere i Tisted, tage Vidne af Høreren ved Tisted Skole, *Jens Olufsen*, og Disciplene i Skolens Mesterlektie (dvs.: ældste Klasse): *Malte Christensen*, *Chr. Madsen Bødker*, *Mogens Jensen Kobberø*, *Chr. Lauridsen Klim*, *Anders Pedersen Ringh*, *Mogens Villadsen*, *Anders Pedersen Villerslev*, *Chr. Pedersen*, *Hillerslev* og *Thøger Madsen*, i alt 9, om Rektorens Forhold. Allerede 16. Juni 1637 havde Biskop *Chr. Hansen* været i Tisted for at undersøge Skoleforholdene og havde der haft en Samtale med Rektoren i Overværelse af Præsten i Vang, *Jens Christensen Kaasøe*, Præsten i Nørhaa, *Anders Nielsen*, Præsten i Sjørring, *Jens Christensen Spend*, og Præsten i Hundborg, *Bertel Christensen Møborg*, og om, hvad der var blevet talt ved denne Lejlighed, havde de fire Præster udtalte sig skriftligt.

Undersøgelserne af Rektor Jakob Holsts Forhold endte som anført med, at han blev afskediget fra Stillingen; men hermed var han naturligvis ikke tilfreds, og han indankede Vidneudsagnene for Viborg Landsting for at faa dem kendt magtesløse. For Landstinget 31. Jan. 1638 mødte hans Fuldmægtig *Laurs Pedersen*, Foged paa Øland, paa hans Vegne og indstævnet var den forannævnte Hører, de 9 Skoledisciple, de 4 Præster fra Ty og endvidere Biskop Chr. Hansen, Provst Sveder Kitting, Borgmester Steffen Nielsen, Byfoged Rasmus Broch og Tistedpræstens 4 Medhjælpere. Høreren og de 9 Disciple havde vidnet om Rektorens "adskillig Uskikkelighed og Forsømmelse udi Skolen med *Snusen Tobak* og andet mere", og Hovedanklagen synes altsaa at have været Rektorens Brug af Snustobak i Skoletiden. Rektoren mente, at disse Skolepersoner havde vidnet "af Rædsel", d. v. s. af Frygt for Biskoppen og Provsten, og hvad angik de 4 Præsters skriftlige Vidne om Samtalen mellem Biskoppen og Rektoren, mente Rektoren, at det var urigtigt i Henseende baade til Gengivelse og Fortolkning af hans Ord til Biskoppen, og han mente, at de havde udtalt sig saaledes for at behage Provsten i Tisted.

De indstævnede Personer mødte ikke for Landstinget, og heller ingen paa deres Vegne, hvorfor begge Vidneakterne kendtes magtesløse¹), og det var altsaa en Sejr for Rektoren, der dog ikke fik Embedet igen; han havde til Stævningmændene udtalt, at hans Bolig ikke var i Tisted, men i Lante Holsten, hvor han "vilde give Svar, om man havde noget med hannem at agere"; men 1649 boede han dog endnu i Tisted²).

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1947, side 137-139)

¹ Viborg Landstings Dombog A. 1638, Bl. 74.

² F. G. Hundrup: Lærerstanden ved Tisted Latinskole; Program Aalborg 1871.